

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΓΡΑΦΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

- Στή Βραζιλία με ήλιο
- Στις Ίνδιες με καρβὰ και καρότα
- Ή Λούτσια στή Σουηδία
- Ή γαρόσουπα τῆς Δανίας

ΠΛΟΥΣΙΑ τὰ Χριστούγεννα σέ ἔθιμα. Ἡ πιδ μεγάλη γιορτή τῶν Χριστιανῶν διακρίνεται γιά τὴν ποικιλία τῶν ἐθίμων τῆς. Ἀς δοῦμε μερικά ἀπὸ αὐτά.

Τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο

Ὁ στολισμὸς τοῦ δένδρου σάν ἔθιμο ἔχει τὴν ρίζαν του στὸν Μεσαίωνα, στὴν Γερμανία καὶ στὴ Σκανδιναβικὴ γῶρα. Στὴν Γαλλία τὸ ἔθιμο μεταφέρθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀλσατοὺς πρόσφυγες ποὺ κατέφυγαν ἐκεῖ μετὰ τὴν προσάρτησι τῆς Ἀλσατίας στὴν Γερμανία τὸ 1871. Ἡ συνήθεια αὐτή, μιά καὶ ἦταν κάτι καινούργιο ἐξαπλώθηκε πολὺ γρήγορα σ' ὅλη τὴ Γαλλία.

Στὴν Ἀγγλία τὴν συνήθεια τοῦ Χριστουγεννιάτικου δένδρου εἰσήγαγε ἡ βασίλισσα Βικτωρία ἐπηρεασμένη ἰσως ἀπὸ τὸν γερμανόφιλο σύζυγό τῆς τὸν Ἀλβέρτο Σὰς Κάμπουργκ Γκόθα. Καὶ ὅταν οἱ Ἀγγλοὶ εἶδαν τοὺς βασιλεῖς τοὺς νὰ στολίζουν τὸ ἔλατο, πολὺ γρήγορα τοὺς μιμήθησαν.

Ἡ «Λούτσια»

Τὸ ἀντίστοιχο ἔθιμο τῶν παιδιῶν ποὺ λένε στὴν Ἑλλάδα τὰ κάλλαντα, εἶναι στὴν Σουηδία ἡ γιορτὴ τῆς «Λούτσια». Μία νεαρὴ κοπέλλα γίνεται «Βασίλισσα τοῦ Φωτός», φορεῖ στέμμα μὲ τρία κερὰ καὶ ἐπισκέπτεται τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων μὲ τὴν παρέα τῆς τὰ νοσοκομεία, ψάλλοντας στοὺς ἀσθενεῖς τὰ κάλλαντα.

Ὅσο γιά τὸ χριστουγεννιάτικο γλυκὸ συνηθίζονται οἱ «χιονισμένες βάρφες» ποὺ κατασκευάζονται μὲ ξυνὸ γάλα, ἀλεύρι, βούτυρο καὶ χιόνι.

ΣΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑ. Τὰ πιδ ποιητικὰ καὶ λυρικά Χριστούγεννα γιορτάζονται στὴν Γαλλία. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐ-

νωμένοι ὅλοι οἱ Γάλλοι τραγουδοῦν στοὺς δρόμους ἀνταλλάσσοντας εὐχές. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ εἰκόνα τῶν «κίλοσάρ», τῶν χαμηνῶν κάθε ηλικίας, ποὺ μαζεμένοι κάτω ἀπὸ τὴν γέφυρα τοῦ Σηκουάνα γιορτάζουν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά τους, φτωχικὰ Χριστούγεννα.

Ἡ γεμιστὴ γαλοπούλα ἄλλωστε εἶναι ἡ βασικὴ λιχουδιὰ τῶν Γάλλων στὸ ρεβεγιόν.

Μικροὶ καὶ μεγάλοι ἀνταλλάσσουν τὰ δῶρα τους.

Σ' ὅλο τὸν κόσμο εἶναι γνωστὸ τὸ περίφημο χριστουγεννιάτικο τραγούδι. «Ἅγια νύχτα, γαλήνια νύχτα». Τοὺς στίχους τοῦ ἔγραψε τὸ 1818 ἓνας Καθολικὸς ἱερέας, ὁ Γιόζεφ Μόρ καὶ τὴν μουσικὴν ἔγραψε ὁ φίλος του Φράνς Γκρούμερ.

Πολλὲς προκαταλήψεις εἶναι συνδεδεμένες μὲ τὸ γυὶ στὴν Γερμανία ἀλλὰ καὶ στὴν περισσώτερες δυτικὲς γῶρες. Ὡς τὴν δωδεκάτη νύχτα μετὰ τὰ Χριστούγεννα πρέπει τὸ γυὶ τὰ διατηρεῖται κρεμασμένο. Ἄν πέση ἔστω καὶ ἓνα φύλλο κάτω, θεωρεῖται γρουσουζιά!

Μιά ἄλλη θεωρία ἀναφέρει ὅτι τὸ γυὶ προσυλάσσει ἀπὸ τοὺς κεραυνούς. Γι' αὐτὸ σὲ πολλὰ γερμανικὰ σπίτια κρεμοῦν στὴν ἐξώπορτες ἓνα κλωνάρι γυὶ. Καὶ στὰ χωριά πιστεύουν ὅτι ἂν τὸ γυὶ ποὺ θὰ κρεμαστῆ ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια ἔχει ἀγκάθια, ἀφέντης στὸ σπίτι ὅλο τὸ χρόνο θὰ εἶναι ὁ ἀνδρας, διαφορετικὰ ἡ κυριαρχία περιέρχεται στὴν γυναῖκα.

Ἀπὸ τὰ ἐδέσματα τῶν ἡμερῶν εἶναι ὁ γεμιστὸς λαίμυρος χήνας καὶ τὸ «πὸδι τῆς ἀρκουδίκης». Εἶναι ἓνα γλυκὸ ποὺ κατασκευάζεται μὲ ζάχαρι, βούτυρο καὶ ἀμύγδαλα.

ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ. Τὰ γερμανικὰ Χριστούγεννα εἶναι τὰ πλουσιώτερα σὲ παιγνίδια, τραγούδια καὶ ὄμορφες ἐκδηλώσεις. Ὁ ἔορτασμός ἀρχίζει οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὴν παραμονή, τὸ «εἰρὰ βράδου» ὅπως τὸ λένε οἱ Γερμανοί. Ἀπὸ τὸ μεσημέρι τῆς ἡμέρας αὐτῆς κλείνουν τὰ πάντα καὶ οἱ Γερμανοὶ μαζεύονται στὰ σπίτια τους ἐνῶ οἱ σὺνὴθως πολὺβουοὶ δρόμοι ἐρημώνουν. Σὲ κάθε οἰκογένεια διαβάζεται ἡ ἱστορία τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἐνῶ

ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ. Κάλλαντα, ρεβεγιόν, μιά εἰδικὴ ποτιγύα, οἰκογενειακὲς συγκεντρώσεις γύρω ἀπὸ τὰ χριστουγεννιάτικα δένδρα καὶ τὸ ἀπαραίτητο σοῦβι συνθέτουν τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ποὺ εἶναι καθαρὰ σπιτική.

Καὶ ἐνῶ σήμερα οἱ Ἀγγλοὶ γιορτάζουν μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ τὰ Χριστούγεννα, πρὶν τριακόσια περίπου χρόνια δὲν μπορούσαν νὰ κάνουν τὸ ἴδιο, ὅ

δικτάτορας Κρόμβελ, ύπακουοντας σέ έναν φανατικό καθολικό μεταρρυθμιστή, άπηγόρευσε τόν έορτασμό τών Χριστουγέννων σάν «ειδολατρικό έθιμο και παπική δεισιδαιμονία». Δέκα έξι χρόνια κράτησε ή άπαγόρευσι αυτή παρ' όλο πού οι "Άγγλοι συνέχιζαν νά γιορτάζουν κρυφά στό σπίτι τους τά Χριστούγεννα.

Κανένας "Άγγλος δέν θεωρεί ότι γιορτάζει τά Χριστούγεννα άν δέν καθίση στό πατροπαράδοτο τραπέζι νά δοκιμάση τήν πάπια ή τήν ψητή γαλοπούλα.

ΣΤΗΝ ΔΑΝΙΑ. 'Η... ψαρόπιττα είναι τό κατ' έξοχήν χριστουγεννιάτικο φαγητό στην Δανία. Μέσα σ' αυτήν κρύβουν τό χρυσό νόμισμα και μέ τά ύπολειμματά της ταιάζουν τά ζώα του σπιτιού, αλλά και τά σπουργίτια.

Πριν πάνε στην εκκλησία αφήνουν ένα πιάτο μέ ψαρόπιττα στόν κήπο του σπιτιού κι' ένα άλλο πιάτο μέ πόριτζ στην πόρτα του στάβλου. Αυτό προσελκόνται για τους «Νίσοερν», τά μικρά καλά πνεύματα πού κατοικούν στό δανέζικα σπίτια.

ΣΤΗΝ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ. Κάθε παραμονή Χριστουγέννων ή Φινλανδία γεμίζει από μάγους και μάγισσες. Πρόκειται για ένα μάλλον άσπείο έθιμο σύμφωνα μέ τό όποιο τά παιδιά... καθυλισέδουν τά σκουπόξυλά τους και κατεβαίνουν στην γή για νά ψάλλουν τά κάλαντα. 'Έτσι τήν ήμέρα αυτή έπιστρατεύονται οι κατασρόλες και οι σκούρες του σπιτιού για νά βοηθήσουν τους μικρούς στίς μεταμορφώσεις τους.

ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ. Μέ μεγάλη λαμπρότητα γιορτάζονται τά Χριστούγεννα στην 'Ανδαλουσία. Οι άνθρωποι έχει κατασκευάζουν λαμπερές φάντες, χορεύουν λαϊκούς χορούς και τραγουδούν μέ κιθάρες, καστανιέτες, και ταμπούρα.

Γυρνώντας από τήν λειτουργία του μεσονυκτίου — αυτή πού άποκαλούν «λειτουργία του κόκκορα» — κρατούν ένα κερί στό χέρι και χαιρετιούνται μέ τις λέξεις «γεννήθηκε ό Χριστός».

Πιά παλιά, οι φίλακες της νύχτας και οι όδοκαθαριστά έρχονταν αυτήν τήν ώρα νά ζητήσουν τό δώρα τους. 'Από τά χριστουγεννιάτικα φαγητά τών 'Ισπανών είναι τά νεφρά σωταριμένα μέ τσέρυ.

ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ. Στά χωριά της Πολωνίας διατηρούνται σήμερα πολλά έθιμα. Μόλις φανή στόν ούρανό τό πρώτο άστέρνι άρχίζει ή έτοιμασία για τό δείπνο πού τό λένε «βιτζίλι».

Στό δωμάτιο πού θά καθήσουν για νά γιορτάσουν τά Χριστούγεννα τοποθετούν στόχια ξερά, μερικούς κόκκους βρώμης κάτω από τό τραπέζομάνδυλο και τό τραπέζι.

Σερβίζουν διάφορα ψάρια, μανιτάρια μέ λάχανο και τοποθετούν κάτω από τό τραπέζι μερικές σκελίδες σκόρδο για νά διώξουν τις άρρώστιες.

Τήν δευτέρα ήμέρα τών Χριστουγέννων τά παιδιά καρφώνουν ένα μεγάλο άστρο σέ μακρό κοντάρι και γυρίζουν τά σπίτια τραγουδώντας λαϊκά τραγούδια.

Κάτι ακόμα πού συμπληρώνει τό χριστουγεννιάτικο τραπέζι: τά μαγειρεύμια άγγούρια.

ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ.

Πιά γρήγορα από τις χώρες της Εύρώπης έρχονται τά Χριστούγεννα για τους άμερικανούς. 'Η άρχή τών έορτών τοποθετείται στην 'Ημέρα τών Ευχαριστιών, τήν τελευταία Πέμπτη του Νοεμβρίου.

Πολυτελή χριστουγεννιάτικα και άκριβά δώρα χαρακτηρίζουν τά Χριστού-

γεννα της χώρας του δολλαριού. Τά παιδιά τοποθετούν τις μπότες τους στό κεφαλόσκαλα ή στό τζάκια για νά τά γεμίση μέ δώρα ό Στίβντ Νικόλας.

Οι "Άη Βασίληδες από τά τέλη του Νοεμβρίου γυρίζουν στός δρόμους τά κουδουνάκια τους και μαζεύοντας λεπτά για τούς πτωχούς.

Μιά χαρούμενη παρέλασι μέ μπαλόνια και παιγνίδια στό Μπρόνγγουαϊή δημιουργεί για τούς 'Αμερικανούς ένα άγοραστικό πανδαιμόνιο δώρων.

ΣΤΗΝ ΒΡΑΖΙΛΙΑ. 'Η αντίρασι στό Χριστούγεννα της Βραζιλίας είναι ότι γιορτάζονται μέ... ήλιο και ζέστα. Παρ' όλα αυτά δέν λείπουν τά χριστουγεννιάτικα δένδρα στολισμένα μέ φώτα και βαμβάκι πού θυμίζει τό χιόνι.

Στις πλατείες της Βραζιλίας κατασκευάζονται τεράστιες φάντες ενώ οι φιγούρες από κερί ή έλλο ύλικό έχουν τις περισσότερες φορές φυσικό μέγεθος.

Τό χριστουγεννιάτικο τραπέζι περιλαμβάνει τήν κλασική γαλοπούλα γεμισμένη μέ κάστανα. 'Η παραμονή τών Χριστουγέννων είναι στό Ρίο ντέ

Τζανέιρο ένα μουσικό πανηγύρι πού συναγωνίζεται επάξια τό περίφημο Καρναβάλι. Ταμπούρα και τάμ — τάμ, άρχηστες και χορευτές ζούν σέ μία άτέλειωτη έκστασι, παρσύροντας στόν ρυθμό τους και τούς πολίτες. Τό χριστουγεννιάτικο γλέντι καταλήγει συνήθως μέ καντάδες και τραγούδια κάτω από τά μπαλκόνια τών κοριτσιών.

ΣΤΗΝ ΧΙΑΗ. Καί στην Χιλή τά Χριστούγεννα γιορτάζονται κάτω από θερμό ήλιο. Γι' αυτό και τά σπίτια δέν στολίζονται μέ δένδρα και πρασινάδες αλλά μόνον μέ φανταχτερά και πολύχρωμα στολίσια. Τό χριστουγεννιάτικο τραπέζι είναι κάπως παράξενο για τά δικά μας έθιμα: περιλαμβάνει ένα φαγητό από φρούτα και συνοδεύεται από ένα τοπικό ποτό.

ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ. Τά Χριστούγεννα στην Αυστραλία θυμίζουν πολύ εκείνα της 'Αγγλίας. 'Ένα χαρακτηριστικό έθιμο πού τό συναντάμε μόνον στην χώρα αυτή είναι ή συγκέντρωσις του κόσμου στό ύπαιθρο τά μεσάνυχτα τών Χριστουγέννων οι όποιοι κρατούν στό χέρι τους κεριά και ψάλλουν χριστουγεννιάτικους ύμνους.

Τό έθιμο αυτό είναι σχετικά καινούργιο. Λένε πώς καθιερώθηκε μόλις πριν εικοσιπέντε χρόνια όταν ένας εκφωνητής της τηλεόρασεως κάλεσε όσους τόν έβλεπαν νά μαζευθούν τά μεσάνυχτα στην Πρίνσεπ Μπριτζ κρατώντας στό χέρι τους άναμμένα κεριά και νά ψάλλουν χριστουγεννιάτικους ύμνους για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Από τότε ή συγκέντρωσι καθιερώθηκε σάν έθιμο και σήμερα συγκεντρώνει πολλές χιλιάδες κόσμου οι όποιοι και συνεισφέρουν για φιλανθρωπικούς πάντοτε σκοπούς.

ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ. Μετά τόν πόλεμο ό άμερικανικός τρόπος ζωής εισέβαλε σέ όλους τούς τομείς της κοινωνικής δραστηριότητος τών κατοίκων της χώρας του 'Ανατέλλοντος 'Ηλιου. Πολλά έθιμα μεταφυτεύθηκαν εκεί φερ-

μένα από τούς 'Αμερικανούς στρατιώτες και τις άμερικανικές αικογένειες πού έζησαν και ζούν ακόμα στην 'Ιαπωνία.

'Έτσι άν και οι 'Ιάπωνες λατρεύουν ένα διαφορετικό θεό, γιορτάζουν τά Χριστούγεννα κάθε χρόνο χωρίς νά συνοδεύονται από θρησκευτικό συναίσθημα: ή γιορτή είναι γι' αυτούς κάτι σάν λειτουργία, κάτι άνάλογο μέ τά Σατουρνάλια της άρχαίας Ρώμης.